

İstanbul Türkçesi

Dil, Üslûp,
Kelimeler
ve Telâffuz

Reyhan Çınar

Araştırma / İnceleme

Reyhan ınar, 1978 senesinde Üsküdar'da doğdu. 2000 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. 2007'de Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsünde Eski Türk Edebiyatı alanında yüksek lisansını tamamladı.

Üniversite öğrenciliği esnâsında mûsikî, solfej, nazariyat ve ney derslerine devam ettiği Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfında Galip Çakır'la başladığı diksiyon eğitimini ilerleyen yıllarda Semih Sergen, Nermin Tuğuşlu, Cihan Ünal, Emin Baykırık, Murat Atıl gibi kıymetli isimlerle pekiştirdi. O yıllarda, bilhassa, ömrünü Türk diline ve Kubbealtı Lûgati'ne vakfetmiş İlhan Ayverdi'nin yanı sıra Mustafa Tahralı, Orhan Okay, Ahmet Kabaklı, Nermin Suner, Nazik Erik, Yusuf Ömürlü, Cinuçen Tanrıkorur, Kâzım Yetiş ile kültür ve sanat dünyamızın pek çok mümtaz şahsiyetinden istifade etme şansı oldu.

2001 yılından beri başta Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı olmak üzere, İstanbul Barosu, üniversiteler, halk eğitim merkezleri ve daha birçok gerek resmî gerek özel kurum ve kuruluşta diksiyon dersleri, seminer ve konferanslar vermektedir.

2000 senesinden bu yana edebiyat öğretmenliği vazifesine devam etmekte olan yazar, 2015-2025 yılları arasında TRT İstanbul Radyosunda yapımcı ve sunucu olarak çalıştı ve bu süre zarfında, Klâsik Şiir ve Mûsikîmiz, Bu Şehri İstanbul Yapanlar, Şiirden Güfteye ve Derunumda Neler Var isimli programları hazırlayıp sundu.

Yirmi beş yıldır resmî ve özel programlarda sunuculuk yapan; belgesel, eğitim ve sanat videoları seslendiren Reyhan ınar, ayrıca Şem'in annesidir.

İSTANBUL TÜRKÇESİ
Dil, Üslup, Kelimeler ve Telâffuz

Yazan: Reyhan Çınar
Editör: Nimet Kırşan

Yayın hakları: © 2025 Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.
Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / Kasım 2025 / ISBN 978-625-5683-51-9
Sertifika no: 44919

Kapak tasarımı: MimEmin
Sayfa uygulama: Gökçen Yanlı
Baskı: Yıkılmazlar Basın Yayın Prom. ve Kağıt San. Tic. Ltd. Şti.
15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62/B Güneşli - Bağcılar - İSTANBUL
Tel: (212) 515 49 47
Sertifika no: 45464

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.
19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL
Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16
www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

İstanbul Türkçesi

Dil, Üslûp, Kelimeler ve Telâffuz

Reyhan Çınar

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

İçindekiler

Ön Söz.....	11
-------------	----

1. KISIM

Söz, Üslûp ve İstanbul Konuşması Üzerine.....	17
Sözümüz, Özümüzün Aynasıdır.....	19
Konuşma Dili, Ölçünlü Dil.....	25
Arı Dil ve Kelime Uydurma Faaliyetleri.....	29
Diksiyon Macerası	39
İstanbul Türkçesindeki Bazı İncelikler	45

2. KISIM

Kökeni, Tarihi, Anlamı, Değişim Macerası ve	
Telâffuzuyla Kelimeler.....	49
Yalnız, Yanlış	51
Travma, Hafriyat	53
Muhatap, Mükemmeliyet, Entelektüel.....	55
Edep, Edebiyat	57
Hâcettepe, Yarar, Zarar.....	59
Murdar, Mortlamak.....	61
İkamet, Tekabül, Mukabil.....	63
Estağfurullah, Eyvallah.....	65
Nahif, Umarsız, Mütevâzı	69
Azap, Gazap, Hâlis, Asâ	73
Mâzur, Mâruz.....	77
Aşk	79
Vatan ve Aşk.....	87

Dert, Hemdert	93
Hakir, Nasip, Marul	95
Hakem, Hâkim, Hakîm, Rakip	99
Sayesinde, Yüzünden, Şans, Risk	103
Merhabalar, Günaydınlar ve Gereksiz Ek Kullanımı	105
Yarın, Hayır, Tahin, Vakur	107
Katılım Sağlamak, Heyecan Yapmak	111
Atıyorum, Sallıyorum, Hoş Buldum, Tabîî ki de	113
Gönül, Hüzün, Mahzun	117
“-yor Olacağım” Kalıbı	121
Asgarî, Âzamî, Cirim, Cürüm	123
Personel, Jüri, Mürettebat	127
Hemşire, Refika, Valide	129
Teşrif, Hâiz, Şâmil, Hâzır	131
Fiyat, Ücret, Tepki	135
Gerçekleştirmek	137
Mahsur, Mahzur, Meftun, Metfun	139
Kameriye, Kamelya, Şâhâne, Bahâne	141
Râkım, Bakiye, Seri, Serî	143
Adına	145
Yükselmek	147
Noktasında, Günün Sonunda	149
Defaaten, Ayrıyeten, Mânen, Maddeten	151
Hatra	153
Katil, Katil Zanlısı, Nazım, Nâzım	155
Tekâmül, Hâlbuki	157
Delâlet, Dalâlet	159
Levha, Nüsha	161
Nemâ, Nemâlanmak, Tutar, Eşlik Etmek	163
Teşekkür	165
Kaynakça	167

“Cânımın cânânesi, gönlümün bir tanesi...”

Rahmetli babaannem beni hep bu hitapla severdi. Bu kitabı ona ve cânımın cânânesi Şem’ime ithaf ediyorum...

Ön Söz

“Güzel dil Türkçe bize,
Başka dil, gece bize.
İstanbul konuşması
En saf, en ince bize.”

Ziya Gökalp, “Lisan” şiirine bu dörtlükle başlar, metnin devamında ise yeni kelimeler türetilirken yaşayan Türkçenin esas alınmasını ve İstanbul Türkçesindeki zevkin yol gösterici olmasını tavsiye eder. “Türkçülüğün Esasları” kitabının “Lisanî Türkçülük” bölümünün başına da “Türkiye’nin millî lisanı, ‘İstanbul Türkçesi’dir; buna şüphe yok!” diye yazar.

İstanbul Türkçesi, 1453’ten itibaren her bakımdan dünyanın merkezi hâline gelen İstanbul’da zevk ve estetiğin dil hüviyetinde billurlaşmasıdır. Bu dil, Türk medeniyetinin söz ve ifadede vücut bulmuş şaheseridir. Öyle ki sadece İstanbullular tarafından değil, ülkenin dört bir yanından gelen Türkler ve Türkleşenler tarafından asırlar boyu işlene işlene en güzel kıvamını bulmuştur.

Gayet tabî her medeniyet dili, o medeniyete uzun zaman kültür merkezliği yapan şehirlerde işlenir. O yüzden her büyük medeniyet dilinin en güzel konuşulduğu bir yer, bir bölge veya şehir vardır. Londra İngilizcesi, Paris Fransızcası, Berlin Almancası gibi Türkiye Türkçesi için de İstanbul Türkçesinden bahse-

deriz ki o, Türkçenin ulaşabildiği en mükemmel söyleyiş şeklidir. Hat sanatındaki güzellik, musikîdeki derinlik, mimarîdeki zarafet gibi...

Yahya Kemâl'in, "Baktım konuşurken daha bir kerre güzeldin / İstanbul'u duydum daha bir kerre sesinde" diye hitap ettiği sevgilinin lisanıdır o. Fuzûlî'nin, "Ne dersin rüzgârım böyle mi geçsin güzel hanım / Gözüm canım efendim sevdiğim devletlü sultanım" beytindeki "güzel hanım, gözüm, canım efendim, devletlü sultanım" âhengidir. Ahmed Paşa'nın İstanbul güzellerinin kendisine, "Nicesin, hoş musun, safaca mısın?" diye hâl hatır soruşlarını duyabilmek için sabahı dar ettiğini söylediği, "Seher kılup gelir Ahmed ki diye şehrimizin / Güzelleri nicesin, hoş musun, safâca mısın" terennümüdür.

Bendeniz de bütün bu vasıflarına hayranlıkla kitabıma "İstanbul Türkçesi" ismini verdim. Mâlûm Türkçenin dün olduğu gibi bugün de pek çok meselesi var. Müslüman olduktan sonra temas edilen yeni kültürlerin etkisinde fazlaca kalan atalarımız, bilhassa 16. ve 19. yüzyıllar arasında kullanılan yazı dilinde işi o derece aşırılığa götürürler ki konuşma dili ile yazı dili arasında âdeta bir uçurum hâsıl olur. Bu yazı dili, halkın anlamadığı bir nevî Esperanto'ya dönüşür. 19. yüzyıldan itibaren duruma müdahale etmeye çalışan bazı aydınlarımız dil konusunda bir hayli kafa yorar, yer yer fikrî çatışmalarla dili bu ağır, ağdalı, hattâ millîlikten uzaklaşmış vaziyetten kurtarma yolları arar.

Dilde sadeleşme fikrinin ilk ciddi örneklerini Tanzimat döneminde, Şinasî'de görürüz fakat yazı dili ile konuşma dilinin birleştirilmesi keyfiyeti, hatta kavram olarak "İstanbul Türkçesi", 20. yüzyılda kendini gösterir. Bu konuda Şemsettin Sami'nin görüşleri ve çalışmaları da son derece mühimdir. Nihayet "Genç Kalemler" dergisi ve Yeni Lisan hareketi bizi Türkçede sağlam ve merkezî bir anlayışa götürür. Böylece o ağır, anlaşılmasız dil sadeleştirilip yeniden millî, zengin ve görkemli bir Türkçe inşâ edilir. Anadolu Türkçesinin, Türkmen Kocası Yunus'un dilinde

zirveye çıkması gibi İstanbul Türkçesi de edebî dilde işte bu dönemden itibaren yetişen sanatkârların eserleriyle zirveye yükselir. Ömer Seyfettin, Reşat Nuri, Refik Hâlit, Yakup Kadri, Tarık Buğra, Peyami Safa, Samiha Ayverdi, Safiye Erol, Faruk Nafiz, Ahmet Hamdi Tanpınar, Sait Faik, Orhan Veli, Yahya Kemâl, Nazım Hikmet, Cahit Sıtkı gibi nice büyük şair ve yazarımız, eserlerinde işte bu en güzel kıvamını bulmuş Türkçeyi kullanır. Daha sonra dili bu kıvamda bırakmayıp sadeleştirmeyi art niyetli bir tasfiyecilik faaliyetine dönüştürenler yüzünden Türkçemiz bugün maalesef estetik ve zarâfetten uzaklaşmış, kelime varlığı bakımından da güdükleşmiş vaziyettedir.

Tarihin her döneminde zamânen ve yeni nesilden şikâyet etmek alışılmış bir tavidir. Bu sadece bizde değil, diğer kültürlerde de yaşanan bir hadisedir. Meselâ Grimm Kardeşler bile kendi dönemlerinde şöyle bir serzenişte bulunur:

“Zamanda ne kadar geriye gidilirse dilin daha güzel ve kusursuz hâli bulunur. Günümüzdeki hâline yaklaştıkça çöküş ve bozulma içindeki dilde, gücü ve hüneri yakalamak daha acı verici hâle gelir.”

Hattâ bu şikâyetlere şiirde de şahit oluruz. Amerikalı şair Ogden Nash bir şiirinde bakınız dille ilgili yakınmasını nasıl ifade eder:

“Canın sıkıldıkça uydur sözcükleri kaba saba,
Düşür kelime üretmeyi ayağa,
Yaşıyoruz, bükemediğin bileği öpeceksin çağında,
Minareyi çalan kılıfını hazırlar zamanında,
Burada atmasyon, galatı görmezden gelir,
Benim biricik dilime elveda elveda!
Eskiden İngilizceydi, şimdi geviş getirmedir sığırca...”

Elbette bizim toplumumuzda da böyle zamâneyi beğenmeyip eskiyi mumla arama hâli her devirde yaşanmıştır. Ancak dil, üslûp ve görgü bakımından bugün içler acısı vaziyette olduğumuzu da herhâlde kimse inkâr edemez. Bilhassa internet ve sosyal medyanın hayatımıza girmesinin ardından, efendilerini cebinde taşıyan insanlar olarak yaşadığımız nesiller arası kopuş ve uzaklık, zannımca hiçbir devirde bu kadar keskin, bu derece büyük olmamıştır.

Kimse kimseyi gerçekten dinlemediği, anlamadığı bir zeminde kendiyle hiç baş başa kalmayan, dolayısıyla kendini de dinleyip anlamayan; kabalığı dobralık, küstahlığı özgüven, kibir ve bencilliği haysiyet zanneden; tevâzû, diğerkâmlık ve nezâketi ise “eziklik” addeden mahlûklara dönüştük. Bir an evvel özümüzdeki hasletlere; insana, tabiata ve bütün yaratılmışlara sevgi ve hürmetle muamele eden aslî cevherimize dönmezsek korkarım tamiri mümkün olmayan kırılmalar yaşayacağız.

“İstanbul Türkçesi” benim ruhumda bir nevî bu öze dönmeyi, özden söze güzeli murat etmeyi simgelerken dille birlikte bir üslûp zarâfetini ifade ediyor. Benim gibi gidişat karşısında ıztrapa çeken, dört yanı sarmış bayağılıktan nereye sığınacağını bilemeyip bu karanlığın dağılmasını kahr ve ye’s içinde bekleyen bir hayli insan olduğunu biliyorum. Meydanı kaplayan arsız çığırtkanların sesi öyle gürültülü çıkıyor ki birbirimizi duyamıyor; onların pervasız, ölçüsüz ve hiç durmayan hareketliliği yüzünden hemen yanı başımızdaki sessiz ve asil hemderdimizi göremiyoruz. Ancak ümidimizi bir an olsun kaybetmemeliyiz, zira sayıca hiç de az değiliz. Karamsarlık batağına saplanmadan her birimiz, elimizden gelen hüneri sergileyelim, atalarımızdan devraldığımız kültür ve gelenek tohumlarını yılmadan her yana saçalım. Biz göremesek de şüphe yok ki o tohumlar bir gün elbet yeşerecek.

İşte böyle umut dolu bir hâlet-i ruhiyeyle kaleme aldığım bu kitabı iki bölüme ayırdım. İlk bölümde bilhassa dil ve üslûba,

İstanbul konuşması ile diksiyona dair yazdığım bazı yazılara yer verirken ikinci bölümde kelimelerin kökenlerine, zaman içindeki değişim maceralarına ve doğru telâffuzlarına değinip anlam zenginliklerini edebî eserlerden örneklerle göstermeye çalıştım.

Mâlûmu îlâm etmişsem af diler, bir nebze faydam olmuşsa bahtiyarlık duyarım.

Hoşça bakın zâtınıza!

Reyhan Çınar

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

1. KISIM

SÖZ, ÜSLÛP VE İSTANBUL KONUŞMASI ÜZERİNE...

*“Keleci bilen kişinin yüzünü ağ ede bir söz
Sözü pişirip diyenin işini sağ ede bir söz*

*Söz ola kese savaşı söz ola bitire başı
Söz ola ağulu aşı bal ile yağ ede bir söz”*

–Yunus Emre

Sözümüz, Özümüzün Aynasıdır

İnsanı diğer canlılardan ayıran temel vasıf, düşünme ve muhakeme kabiliyetidir. Konuşmanın aynı zamanda bir düşünce faaliyeti olduğunu göz önünde bulundurursak söz ve dilin yalnızca insana özgü olduğunu söyleyebiliriz. Hayvanlar da birtakım sesler çıkararak iletişim kurar, bazı duygularını ifade eder ancak bu seslere tam anlamıyla isim demek mümkün değildir. Dolayısıyla insanların çıkardığı sesler; anlamlı olmaları, bir nizam ve disiplin içinde varlık, hareket ve durumları işaret etmeleri bakımından hayvanların çıkardığı seslerden ayrılır.

Dilin düşünceden sonra mı yoksa düşünceyle aynı zamanda mı ortaya çıktığı konusu belirsiz olmakla birlikte kesin olan şu ki insan sadece düşünmez; düşündüklerini dışa aktarmak, aynı zamanda bir şeyler ileri sürmek, iddia etmek ister. Ayrıca söze dökülmüş olsun ya da olmasın dilden bağımsız bir düşünce mümkün değildir. Zira zihin sürekli söyleşi hâlinindedir, bu faaliyet hiç durmaz ve eğer ürettiklerini dışa aktarmazsa düşünceler orada sıkışıp kalır. Bu da tahammül edilemez bir durumdur. İşte bu noktada insan söze muhtaçtır.

Söz ortaya çıktığından beri sürekli gelişim göstermiştir. Zihin, söz vasıtasıyla sıkışıp kalmaktan kurtulmuş ve faaliyetini artırmıştır. Düşündüklerini bir başkasına aktaran kişi, başkalarının düşüncelerini de duyup öğrenir. İnsan etkileşim içinde olan, doğayı ve diğer insanları taklit eden, sürekli gelişen, değişen,

dönüşen, sosyal bir varlıktır; yaşamını diğer insanlarla birlikte sürdürmek ister. Dille aktarılan düşünce başkaları tarafından keşfedilir, geliştirilir, yeni düşünceler yine dil aracılığıyla ortaya atılır. Zihnin gelişmesiyle dil gelişir, dilin gelişmesiyle düşüncelerin ifade kabiliyeti genişler ve böylece zihnen, fikren ve lisanen sürekli bir tekâmül yaşanır.

Dilin en önemli kullanım alanlarından biri de şüphesiz iknadır. İnsan kendi düşüncelerini başkalarına aktarma ihtiyacı duyarken aynı zamanda onları kabul ettirmek de ister. Kişi dili ne kadar iyi kullanırsa ikna kabiliyeti de o kadar güçlü olacaktır. Aynı şekilde dili iyi kullanamayan kişi bir o kadar güçsüzleşecek ve belki de haklıyken haksız duruma düşecektir. Tarih boyunca bunun sayısız örneği yaşanmıştır. Hitabeti güçlü liderler, devlet yetkilileri ve komutanlar dâvâlarında haksız olsalar bile kitleleri peşlerinden sürüklemeyi başarmışlar; kötü hatiplerse haklı dâvâlarında dahi gereken etkiyi gösterememişlerdir.

İkna kabiliyetinin önemi, her devirde olduğu gibi bugünün dünyasında da büyük önem arz eder. Bir topluluğa hitap ederken, bir ürün pazarlarken, üst makam ve mevkîdeki birine mâruzatta bulunurken dili etkin ve güzel kullanmak; muhatabımız nazarında saygı uyandırır, fikir ve görüşlerimizi muteber kılar. Dili doğru ve akıcı, sesinin tonlamalarını yerinde kullanan, kelime hazinesi zengin ve ifade gücü kuvvetli bir insan, kendinden emin ve güven verici bir izlenim yaratır. Böylece muhatabını ikna etmede de başarılı olur.

Dili doğru ve etkili kullanabilmek için dilin kurallarını ve geleneğini iyi bilmek, zengin bir kelime dağarcığına ve ifade güzelliğine sahip olmak, aynı zamanda deyim ve söz sanatlarını yerli yerinde kullanabilmek gerekir. Bunun için gençliğimde bir hocamın bana tavsiye ettiği üzere roman okur gibi sözlük okuyarak kelimelerin dünyasında seyrâna çıkmak çok faydalı olacaktır.

Türkçe gerek deyim ve mecazlarının çeşitliliği gerek fiil çekimi imkânı bakımından yeryüzündeki en zengin ve ileri diller-

dendir. Başka dillerde birkaç kelimeyle ifade edebileceğimiz bir üst üste birleşik zaman çekimini, Türkçede kip ve zaman ekleri vasıtasıyla tek kelimeyle söyleyebilmek mümkündür. Meselâ “okutulmuyor muymuş, söylenmişmiş” gibi sözler Türkçenin bu muazzam kelime türetme imkânına örnek gösterilebilir. İşte bu noktada hangi ekin hangi köke ve hangi sırayla getirilmesi gerektiğini bilmek, dilin kurallarına riayet etmek esastır.

Hâkezâ kelimelerin, deyimlerin, kalıplaşmış sözlerin de doğru ve yerinde kullanılması önemlidir. Zira kelime, kavram ve deyimleri gelişigüzel, canımızın istediği gibi kullanamayız. Dilin kurallarıyla birlikte geleneğine de saygı göstermek gerekir. Bazı kalıp sözleri atalarımızın bize miras bıraktığı hâllerine saygı göstermeyip değiştirmek dilin geleneğini bozar. Genç kuşaklar, atalarının karakterini; hayata, insana, kâinata bakışını; nasıl sevinip nasıl kederlendiğini; aşkını, acısını, öfkesini hangi deyim ve imgelerle söze döktüğünü dilindeki ifade biçimleriyle öğrenir. Onları değiştirir, tahrif edersek atalarımızın karakterinden de uzaklaşır, millet vasfımızı yavaş yavaş kaybederiz. Unutmamak gerekir ki bir milletin, dili yaşıyorsa varlığına hâlel gelmez ve o millet devletsiz bile kalsa bir gün yeniden devlet kurabilir. Ancak dili bozulmuş bir millet, devleti olsa bile artık millet değil, köksüz bir yığındır. Her kuvvetli rüzgârla oradan oraya savrulabilecek bir yığın...

Altını çizmek gerekirse dil, sadece insanların birbiriyle anlaşmasını sağlayan bir iletişim aracı değil; aynı zamanda milletlerin âdâb-ı muâşeretini, geleneğini, kültürünü nesilden nesile aktaran en kıymetli vasıta. Bunun gibi, fertlerin kullandığı dil de muhatabına bütün bu alanlara dair fikir verir. Sözlerimiz; şahsiyetimizi, bilgi, görgü ve kültür birikimimizi âşikâr eden bir aynadır.

Dil bilgisi, sözlük ve gelenek hâkimiyetinin ardından dilin estetiği mefhumu ortaya çıkar. Ruh güzele müştaktır; hayatın her alanında güzeli özler ve arar. İnsan daha sözü kullanmaya başladığı andan itibaren bunu nasıl güzel, âhenkli ve tesirli söy-

leyebileceğinin derdine düşmüş, sözdeki estetik arayışı şiir ve edebiyatı doğurmuştur.

Yüksek medeniyetler kurmuş milletlerin dillerinin billurlaşmış, zarif, yüksek bir estetiğe sahip olduğunu görürüz. Büyük ruhların, fikir ve sanat erbâbının dilinde de aynı süzölmüş zevkin varlığına şahit oluruz. Dünya edebiyatının zirve isimlerinden örnek vermek gerekirse Shakespeare, Victor Hugo, Goethe ve Dostoyevski gibi isimler eserlerinde kelime ve mefhum bakımından son derece zengin bir dil kullanmıştır. Hattâ bir Fransız münekkidin Hugo'yla ilgili şöyle bir tespiti vardır: "Victor Hugo doğduğu zaman muhakkak Larousse'u ezbere biliyordu." Aynı durum, Türk edebiyatının zirve isimlerinde de müşahade edilir.

İnsanların ve milletlerin ruhları incelik yükseldikçe bunun yansıması herhâlde ilk olarak dilde, ardından bütün kültür ve sanat eserlerinde temâşâ edilir. Hattâ bu zarâfet, sadece kendi dilinde değil, sevgilinin lisanında da aynı estetiğe meftun olur. Yahya Kemâl'in "Baktım konuşurken daha bir kerre güzeldin / İstanbul'u duydum daha bir kerre sesinde" mısralarında konuştukça güzelleşen, İstanbul ağzını kullanmadaki hüneriyle âşığı mest eden sevgili tasvir edilir.

Buradan hareketle İstanbul ağzının, ölçünlü dildeki merkezî ağız olarak kabul edildiğini söylemek gerekir. Dilimiz şive ve ağızlar bakımından çok zengindir ancak Millî Edebiyat Dönemi'nden bu yana ölçünlü dilin merkezi ise İstanbul ağzıdır. İmlâda olduğu gibi konuşma dilinde de böyle bir ölçünlü tayin edilmesi, toplumun birbirini doğru anlayabilmesi ve iletişimin sekteye uğramaması bakımından elzemdir. Herkes yöresinde, gündelik hayatında, rahat ve teklifsiz konuşmalarda farklı ağızları kullanır elbette ancak bir topluluğa hitap eden konumdaki kimseler; devlet yetkilileri, sunucu ve spikerler, oyuncular, hukukçu, akademisyen ve öğretmenler ölçünlü dille, yani İstanbul ağzıyla konuşmalıdır.

Bir zamanlar sözlerimiz de İstanbul gibiydi; zarif, ölçülü, âhenkli...

Ne söylendiği kadar nasıl söylendiği önemliydi ve insanımız güzel konuşmayı bildiği gibi güzel dinlemeyi de bilirdi. Kimsenin kimseyi, hattâ kendini bile can kulağıyla dinlemediği, anlamaya çalışmadığı günümüz hengâmesinde ses, söz ve anlamdaki incelikleri kaybetmeye başladık.

Reyhan Çınar, “İstanbul Türkçesi” adlı eseriyle bizi bu nezâket ve güzellikleri hatırlamaya davet ediyor. Kelimelerin köken ve değişim maceralarından doğru telâffuzlarına, diksiyon kurallarından edebî dil ve üslûba uzanan bir yolculuğa çıkarıyor.

“İstanbul Türkçesi” sadece kelimelerin değil; onların ardındaki terbiyenin, ahlâkın ve medeniyetin hikâyesini anlatıyor.

QR kodu okutunuz

Dijital fiyat etiketi

tavsiye edilen
KDV'siz
satış fiyatı

₺ 210

Sertifika no: 44919

ISBN 978-625-5683-51-9

9 786255 683519

**Doğan
Kitap**